

Altijd aan het werk

We werken niet alleen om te leven — we leven ook om te werken. En zelfs als we denken dat we rust hebben, blijft de wereld eisen dat we dóórgaan. Aan onszelf, aan de planeet, aan het geluk van anderen. Maar wie luistert nog naar ons hoofd?

De werkdag stopt nooit

Een mens moet werken, denk ik dan maar. Werken is zelden prettig. En het stopt eigenlijk nooit.

Zelfs wanneer ik thuiskom, begint het onzichtbare werk weer: op tv, op de radio, op mijn telefoon.

Overall iemand die zegt wat goed is, wat fout is, wat je voelen moet.

Mijn koffie staat koud te worden terwijl ik probeer niet te luisteren.

De nieuwe morele werkdruk

We moeten allemaal iets doen. Niet haten. De armen helpen. Illegalen een kans geven.

Geef om Pakistan, om het milieu, haat geen homo's, haat de kerk, haat pedofielen.

Kijk hoe we zingen, dansen, lachen. Wees blij. Wij zijn blij. Jij ook, natuurlijk. Het voelt alsof morele correctheid de nieuwe arbeidsethos is. Wie niet meedoet, ligt eruit.

Zelfs op sociale media is het een fulltimebaan. We delen, liken, reageren. We tonen empathie, maar ook woede, altijd netjes afgewogen. Een dag zonder mening voelt al snel als falen.

Persoonlijke overbelasting

Er zijn momenten dat ik gewoon wil zwijgen. Even geen nieuws, geen moraal, geen hashtags.

Maar stilte voelt verdacht. Alsof je iets verkeerd doet als je niet meepraat.

Ik zie het om me heen: iedereen doet zijn best om goed te zijn, maar niemand lijkt echt gelukkig.

De vermoeidheid die ik voel is niet van het werk alleen — het is van het constante commentaar, de eindeloze instructies, de onzichtbare ogen die altijd meekijken.

De priester van het scherm

De moderne priester preekt niet meer in de kerk, maar op het scherm.

De nieuwslezer met zijn opgeheven vingertje, de talkshow met haar panel van experts in moraal en angst.

Ze wijzen, duiden, zorgen dat je je altijd een beetje schuldig voelt.

Zelfs onze rust is niet langer van onszelf. We moeten ontspannen op commando, duurzaam consumeren, verantwoord genieten.

Het is een vreemde tijd waarin zelfs ontspanning arbeid is geworden.

Stilte als verzet

Misschien is de grootste luxe van vandaag niet geld, maar stilte.

Gewoon even niets doen — niet werken, niet verbeteren, niet delen.

Misschien is échte vrijheid de moed om te zeggen: “Vandaag niet.” Want soms is de enige manier om mens te blijven, even geen goed mens te proberen zijn.

Wat anderen ooit zeiden over de druk van de tijd

George Orwell schreef ooit dat “in tijden van universeel bedrog, de waarheid spreken een revolutionaire daad is.” Vandaag lijkt het omgekeerde waar: zwijgen is de laatste vorm van verzet.

Albert Camus noemde de mens “een wezen dat weigert te zijn wat hij is.” Misschien is dat onze vloek én onze redding — we willen altijd beter worden, maar weten niet meer voor wie.

Virginia Woolf klaagde al in haar dagboek dat ze “vermoeid was van al die stemmen die iets van haar vroegen.” Ze leefde in 1930. Wij hebben er intussen duizend stemmen bijgekregen, allemaal in onze broekzak.

Franz Kafka zou zich in onze tijd thuis voelen: een man die niet door één systeem wordt vermalen, maar door duizend kleine verwachtingen tegelijk. Iedere klik, elke mening, elk glimlachend icoontje — een nieuw formulier dat moet worden ingevuld.

Simone de Beauvoir schreef: “Er is geen grotere last dan jezelf te moeten bewijzen.” Misschien was dat toen een feministische strijd, maar vandaag geldt het voor iedereen met een profiel en een wachtwoord.

*We kunnen niet allemaal de wereld redden, maar we kunnen proberen onszelf niet te verliezen in de drukte van de redders.
En dat is misschien al genoeg.*

▢ **Lees ook:**

[Wat is arbeidsethos?](#)

[Prestatiedruk in de moderne maatschappij](#)

